

Anlæg af træartsforsøg 1964/65. Frijsenborg skovbrug. Gl. Dyrehave afd. 57.
Bang, C.

Publication date:
1966

Document license:
[Andet](#)

Citation for published version (APA):
Bang, C. (1966). *Anlæg af træartsforsøg 1964/65. Frijsenborg skovbrug. Gl. Dyrehave afd. 57. SFF-Anlægsrapport Nr. 137 - Forsøgsmr. 1005.*

STATENS FORSTLIGE FORSØGSVÆSEN

POSTADRESSE: SPRINGFORBI

TELEFON: BELLEVUE 162

Forsøg nr. 1005

Anlægsrapport nr. 137

Anlæg af træartsforsøg 1964/65

Frijsenborg skovbrug

G1. Dyrehave afd. 57

C. Bang

Forsøg nr. 1005
Anlægsrapport nr. 137

Anlæg af træartsforsøg 1964/65
Frijsenborg skovbrug
Gl. Dyrehave afd. 57

C. Bang

Til supplerings af de få træartsforsøg her i landet er der i efteråret 1964 og foråret 1965 anlagt et nyt træartsforsøg bestående af 12 gennemgående træarter, udplantet på 13 arealer, 8 i Jylland, 4 på Sjælland og 1 på Lolland, se oversigtskortet side 3.

Formålet med dette nye forsøg er i første række at sammenligne de forskellige træarters vækst i forskellige egne af landet. Såfremt forsøget ved tidspunktet for første udhugning er tilstrækkelig komplet, er det meningen at indlægge faste prøveflader i parcellerne.

Plantematerialet - i videst mulige omfang "standardprovenienser", jfr. DST 1957, side 544 - blev tiltrukket i Egelund planteskole; dog indkøbtes planterne af *Abies grandis* og japansk lærk, samt et mindre parti suppleringsplanter af *Abies nobilis* udefra.

De indgående træarter og provenienser er:

Alm. ædelgran	Viborg F. 329 d
<i>Abies grandis</i>	Comox, Vanc. Isl., B.C.
<i>Abies nobilis</i>	Frijsenborg F. 240 b
Japansk lærk	Boller F. 22
Rødgran	Rye Nørskov F. 300
Sitkagran	Frijsenborg F. 235 c
<i>Pinus contorta</i>	Courtenay, Oyster River, Vanc. Isl., B.C.
Fransk bjergfyr	Ålbæk klitplantage
Douglas	Wedellsborg Kongeskov F. 53 a
<i>Chamaecyparis lawsoniana</i>	Langesø F. 64 b
Eg	Zevenaer, Holland
Bøg	Lundsgård F. 128 a

Forsøget indledtes med såning af de første frøpartier i foråret 1960. I perioden 1962-65 henvendte forsøgsvæsenet sig til ialt 40 skovdistrikter med en forespørgsel, om man var interesseret i at påtage sig værtskabet for forsøget. Trods mange positive svar viste det sig umuligt at nå op på de 15 arealer, som man oprindeligt havde budgetteret.

Som følge af kravet om i parcellerne at have mulighed for at indlægge faste prøveflader til produktionsanalyse tilstræbtes en parcelstørrelse på 0.25 ha, således at det enkelte forsøgsareal blev ca. 3 ha. Da det enkelte forsøgsareal kan opfattes

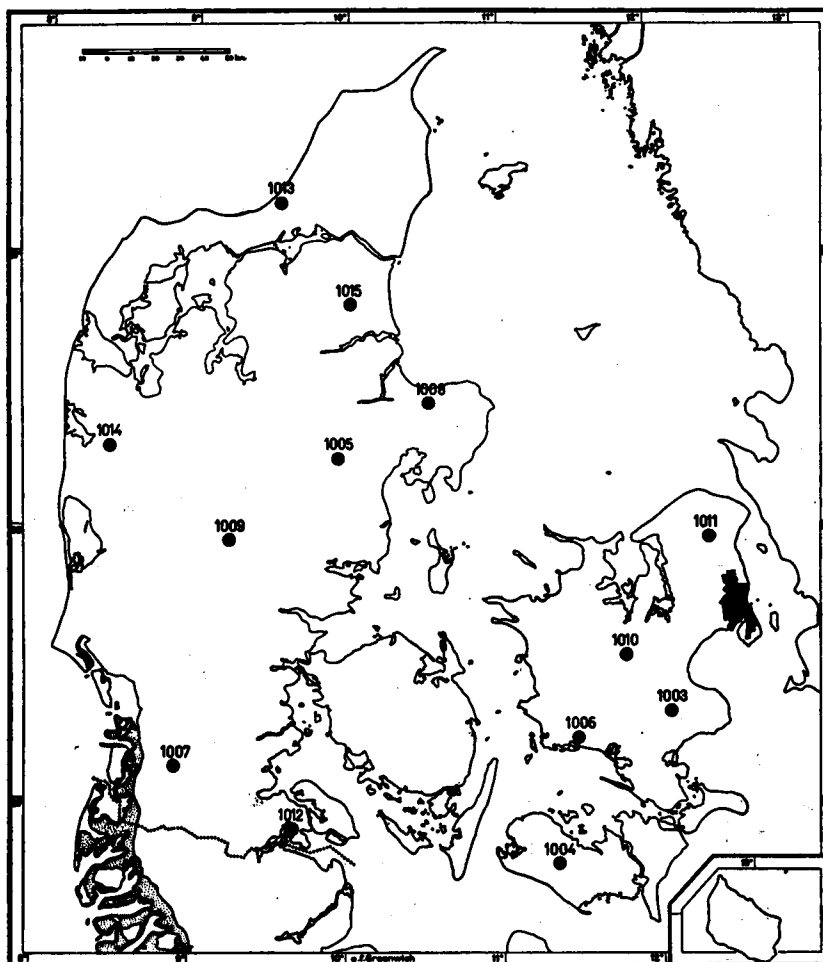
som én blok af forsøget, og der således ingen gentagelsesparceller er i almindelig forstand, må der stilles skærpede krav til arealernes ensartethed i henseende til terræn, jordbund og tidligere benyttelse. Som følge heraf måtte flere af de tilbudte arealer udgå.

Den endelige udvælgelse af arealerne samt den foreløbige parcelindlæggelse foretoges af forstander, dr. E. Holmsgaard.

Planteafstanden er principielt fastsat til 1.3 x 1.3 m for nåletræarterne og 1.3 x 0.65 for løvtræarterne. Disse afstande har i nogle tilfælde måttet ændres efter de lokale forhold - f.eks. en forkultur plantet på en fra 1.3 m afvigende rækkeafstand - dog således at plantetallene pr. ha, henholdsvis ca. 6.000 og ca. 12.000, er bibeholdt.

Parcellfordelingen er i alle forsøg sket ved lodtrækning, dog med den begrænsning, at træarter uden skærm i visse tilfælde er holdt samlede.

Når anlæg og efterbedring har fundet sted, i samarbejde og efter aftale med forsøgsvæsenet, vil værtsdistrikterne have en udstrakt dispositionsfrihed vedrørende arealernes videre behandling; i princippet kun begrænset af, hvad kravet om god skovdyrkning dikterer, se dog under afsnittet "Aftaler med værtsdistriktet" side 5.

Figur 1. Træartsforsøget 1964/65.

De 13 forsøgsarealer er

1003	Bregentved	1010	Skjoldenæsholm
1004	Christianssæde	1011	Stenholt
1005	Frijsenborg	1012	Sønderborg
1006	Holsteinborg	1013	Tranum
1007	Lindet	1014	Ulborg
1008	Løvenholm	1015	Willestrup
1009	Randbøl		

Forsøgsvæsenet henvendte sig til Frijsenborg Skovbrug ved skrivelse af 8/2-65. Arealet blev stillet til rådighed for forsøget ved telefonisk besvarelse heraf. Arealet blev besigtiget og godkendt af dr. E. Holmsgaard den 4/3-65 (målebog nr. 644).

Arealet

G1. Dyrehave afd. 57 blev oprindeligt benyttet som landbrugsjord under det nu nedlagte tjenestested Christianslund. Det meste af forsøgets parcel 2 blev i 1941 tilplantet med hvidel. Det øvrige areal tilplantedes i 1957, også med hvidel, bortset fra 5 rækker dermed jævnaldrende rødél langs dets østlige kant, samt hele parcel 1, som består af halvt birk, sået 1957 med rækkeafstanden 50 cm, og halvt rødél, plantet 1961.

I arealets østlige ende, omfattende parcellerne 12, 11, 10, 9 og en del af 8, er der tidligere plantet eg i fræsede riller. Denne kultur er mislykkedes, og de overlevende egeplanter er fjernet i forbindelse med anlægget af træartsforsøget.

Arealets laveste parti er i grænsen mellem parcellerne 1 og 3 (2 og 4). Herfra stiger terrænet jævnt til begge sider, svagt mod nordvest, noget kraftigere mod sydøst. Den største højdeforskel er ca. $2\frac{1}{2}$ m. Af andre forskelle mellem parcellerne, bortset fra dem der indiceres ved arts- og aldersforskelle i forkulturen, er iagttaget nogle kraftigt græsbundne partier, resultater af huller i forkulturen, dels i parcel 6 (eg), dels i parcel 11 (*Abies grandis*).

Arealet grænser i nord til gammel rødgran, som er planlagt at skulle afvikles i løbet af 10-15 år; mod øst og syd til en ellebevoksning af samme karakter som forkulturen over størstedelen af forsøget (plantet 1957), og mod vest til en ca. 6-årig egekultur under skærm.

Kulturforberedelse

Ingen jordbearbejdning har fundet sted.

Birkeforkulturen over parcel 1 (ædelgran) reduceredes til en trediedel. Dette arbejde udførtes med kratrydder. Al øvrig skærmreduktion, se tabellen side 7, er foretaget ved strygning af stammerne med hormonpræparatet "Tormona". Iøvrigt er skærmtræerne opstammet efter behov af hensyn til kulturarbejdet.

Plantning

Planterne ankom med lastbil fra Egelund planteskole den 23/4-65. Deres tilstand ved ankomsten: "Om planternes tilstand kan i almindelighed siges, at der i alle partier var ca. 10 % kassable planter" (H. Götzsche).

Med undtagelse af fransk bjergfyr (parcel 2) som skrippe-
des efter spade, udførtes plantningen ved hjælp af en Tolne
plantemaskine, trukket af en smal Holder traktor.

Som følge af forkulturens rækkeafstand på 2 m måtte plan-
teafstanden ændres til 2.0 x 0.85 m for nåletræarterne og
2.0 x 0.45 for løvtræarterne. Fransk bjergfyr blev dog plantet
på 1.25 x 1.25 m.

Reserveplanterne er sat efter spade i striben mellem det
sydlige spor og skovdiget.

Dato for og vejrlig under plantningen af de enkelte par-
celler fremgår af tabellen side 7.

Tilsynsførende under plantningen var forstkand. J. Sjolte
Jørgensen, som også foretog parcelafsætningen samt fordelingen
af træarter til parceller, og forstkand. H. Götzsche.
Notaterne er indført i målebøgerne nr. 1005-1, respektive
nr. 660.

Kultur-	Nedslåning af planter	kr.	94
udgift	Kørsel med plantemaskine	-	560
	Maskinplantning, 16200 stk. à 2 øre	-	324
	Udbæring og medhjælp ved plantning	-	332
	Plantning efter spade, 1130 stk. à 14 øre	-	158
	Oprisning af skærm	-	249
	Plantning af reserver, 3250 stk. a 14 øre	-	455
	Planteværdi	-	4638
		Ialt kr.	6810

Revisioner Den første revision efter plantningen fandt sted den
21-22/9-65 og omfattede arealmåling, måling af planternes
højdetilvækst for 1965, opgørelse af planteafgangen med hen-
blik på en eventuel efterbedring samt måling af skærmmasserne.
Arbejdet udførtes af forstkand. J. Sjolte Jørgensen og C. Bang.
Iagttagelserne er indført i målebog nr. 1005-1; resultater
findes i tabellen side 7.

Næste revision vil finde sted om ca. 2 år.

Aftaler med Det regelmæssige tilsyn med forsøget påhviler forsøgs-
værtsdistriktet væsenet.

Distriktet underretter hurtigst muligt forsøgsvæsenet om
eventuelle alvorlige uregelmæssigheder ved forsøget.

Af hensyn til forsøgets karakter er det ikke muligt at
hugge juletræer eller klippe pyntegrønt i forsøget.

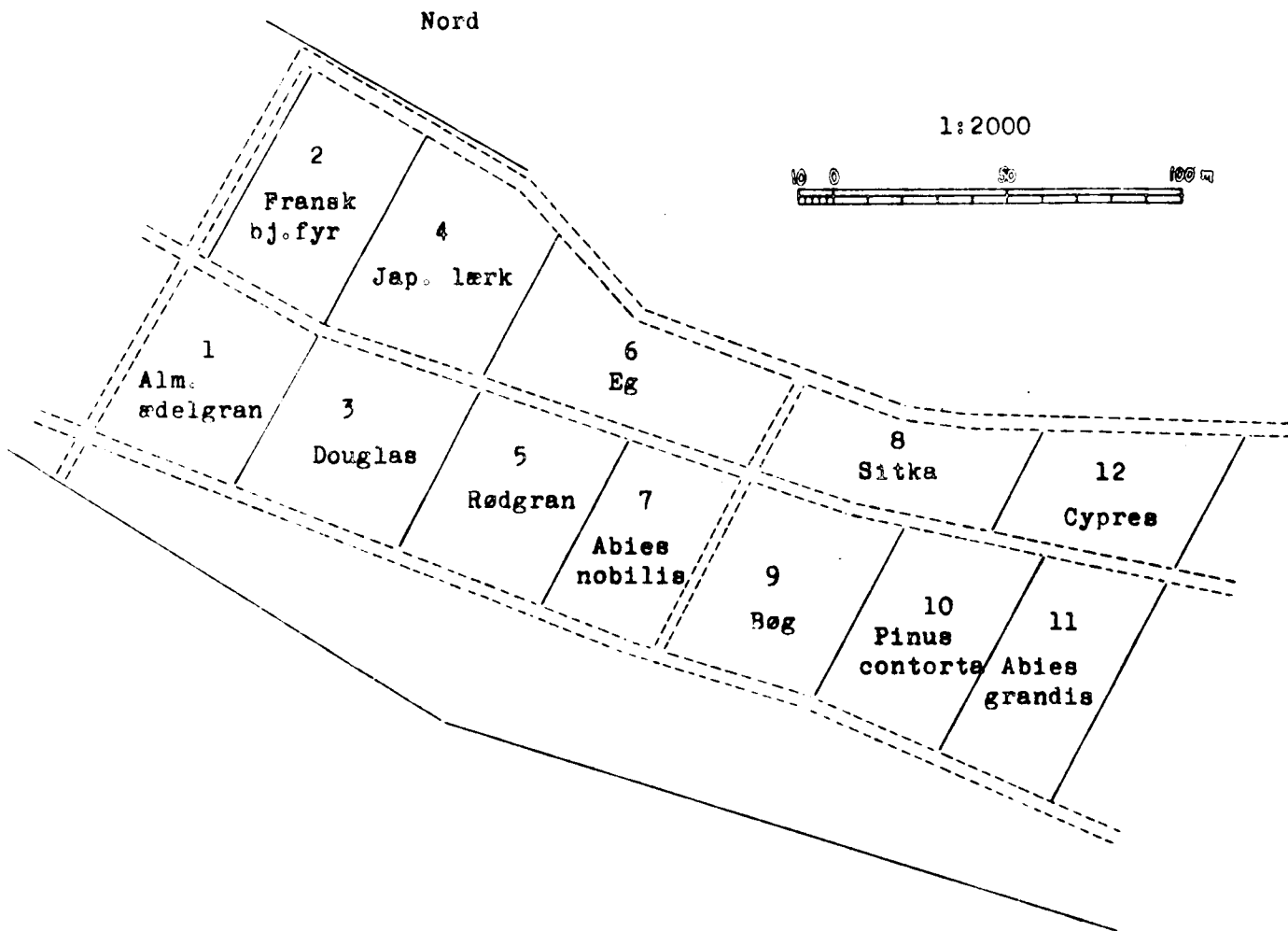
Under hensyntagen til kravet om almindelig god skovdyrkning træffer distriktet alene bestemmelse om arten og omfanget af skovdyrkningsmæssige foranstaltninger, således afvanding, rensning (mekanisk eller kemisk) af ukrudt og skrup, bekæmpelse af skadelige insekter og svampe, samt tynding, respektive fjernelse, af skærmen. Undtaget fra denne dispositionsfrihed er efterbedringsarbejder, som kun må foretages i samråd med forsøgsvæsenet.

Forsøgsvæsenet udbeder sig oplysninger om de iværksatte arbejders art, på hvilken måde de er udført, hvad de har kostet, og hvilke parceller de har berørt. Desuden ved indgreb i skærmen: den omtrentlige størrelse af den foretagne masse-reduktion samt den eventuelle værdi heraf.

Skemaer til brug for disse oplysninger, der indtil videre tilsendes forsøgsvæsenet én gang årligt, er tidligere udsendt og vil fortsat kunne rekvireres.

Vedrørende anlæg af træartsforsøg (forsøg nr. 1005), Frijsenborg skovbrug, 1964/65.

Træart	Parcel nr.	Areal ha	Plantet dato	Vejrlig ved plantning	Plante- alder	Antal planter	Planterne lev. fra afgang %	Overstandermasse m ³ /ha bliv.best.tynd.
Alm. ædelgran	1	0.218	29/4+3/5	Skyfrit, svag vind	2/2	1260	Egelund 197 3.4	- -
Abies grandis	11	0.237	26/4	Skyet, stille, let regn	1/2	1235	Danplanex 2.7	42 22
Abies nobilis	7	0.185	28/4	Skyet, svag vind, byger	2/2	1000	Egelund 199 23.9.	60 50
Japansk lærk	4	0.259	29-30/4	Skyfrit, svag til frisk vind	2/1	1340	Danplanex 3.4	65 46
Rødgran	5	0.231	28/4	Skyet, svag vind, byger	2/2	1275	Egelund 157 2.2	60 45
Sitkagran	8	0.197	3/5	Skyfrit, frisk vind	2/2	1095	Egelund 146 1.9	53 47
Pinus contorta	10	0.233	26-27/4	Skyet, svag vind, let regn	2/0	1150	Egelund 213 15.7	60 35
Fransk bjergfyr	2	0.233	29/4+4/5	Skyfrit, svag til frisk vind	2/0	1425	Egelund 212 27.4	95 66
Douglas	3	0.250	29/4	Skyfrit, svag vind	2/1	1370	Egelund 174 7.6	62 41
Cypres	12	0.200	3/5	Skyfrit, frisk vind	2/1	1165	Egelund 169 6.9	55 34
Eg	6	0.257	30/4	do	2/0	2155	Egelund 152 5.6	66 69
Bøg	9	0.246	27-28/4	Skyet, svag vind, byger	3/1	2605	Egelund 169 6.4	64 55

Forsøg nr. 1005

FRIJSENBORG SKOVBRUG

G1. Dyrehave afd. 57

